

รายงานเพื่อการวัดทันตสุขภาพและปัจจัยเสี่ยงตามกลุ่มเด็กเล็ก (ท02)

สำนักทันตสาธารณสุขได้ประสานให้จังหวัดสำรวจสถานะทันตสุขภาพและปัจจัยเสี่ยง ตามกลุ่มอายุ ได้แก่ เด็กเล็ก 18 เดือน ,กลุ่มเด็กอายุ 3 ปีในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ,กลุ่มอายุ 12 ปีในโรงเรียน และกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป ในชมรมผู้สูงอายุหรือในหมู่บ้าน ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในการติดตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของ ปัญหาหลักตามกลุ่มอายุ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อติดตามและประเมินสถานการณ์ด้านสุขภาพช่องปากของประชาชนตามกลุ่มอายุเป้าหมาย
2. เพื่อให้จังหวัดทราบผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมสุขภาพช่องปากและป้องกันโรค

ระยะเวลา

มกราคม-สิงหาคม 2561

เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจ

1. แบบสำรวจสถานะทันตสุขภาพและปัจจัยเสี่ยงเด็กเล็ก 18 เดือน ,กลุ่มเด็กอายุ 3 ปีในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ,กลุ่มอายุ 12 ปีในโรงเรียน และกลุ่มอายุ 60 ปีในชมรมผู้สูงอายุหรือในหมู่บ้าน
2. Probe สามารถใช้ WHO Probe หรือ Probe ที่ใช้ในคลินิกได้โดยจัดหาให้

นิยาม

ฟันผุ คือ ฟันที่มีรูผุ (cavity) ที่ด้านใดด้านหนึ่งบนฟัน หรือเป็นฟันผุที่กินลึกเข้าไปใต้เคลือบฟัน มีฟันหรือผุหนึ่งซี่

ปราศจากฟันผุ คือ ฟันทุกซี่ในช่องปากไม่มีประสบการณ์การเป็นโรคฟันผุ ทั้งผุ ถอน และอุด

ฟันตกกระ คือ ภาวะที่เคลือบฟันผิดปกติ ตั้งแต่เห็นเป็นแถบขาวขุ่นพาดขวางตัวฟัน ไปจนถึงขาวขุ่นทั้งซี่ ในระดับรุนแรงมีหลุมสีน้ำตาล โดยปกติการเป็นฟันตกกระจะสมมาตรคือเป็นทั้งซ้าย-ขวา

วิธีการ

สำรวจปีละ 1 ครั้ง เก็บข้อมูลโดยทันตบุคลากร จากนั้นสำนักงานสาธารณสุขส่งข้อมูลสำรวจมาที่สำนักทันตสาธารณสุขภายในเดือนกันยายนของทุกปี เพื่อสรุปวิเคราะห์ผลในภาพรวมและเผยแพร่ข้อมูลผ่านทางเอกสารและ website

จังหวัดคำนวณขนาดตัวอย่างจาก

$$n = \frac{Z^2 \alpha/2 P(1-P) * (d_{eff})}{d^2}$$

ผลการสำรวจ(กลุ่มเด็กเล็ก)

เด็กอายุ 18 เดือนมีจังหวัดส่งข้อมูลมาภายในวันที่ 30 ธันวาคม 2561 มีจังหวัดส่งข้อมูลเข้ามาทั้งสิ้น 16 จังหวัด พบว่าปราศจากโรคฟันผุ ร้อยละ 81.0 มีฟันผุเฉลี่ย 2.5 ซี่/คน plaque 4 ซี่หน้า ร้อยละ 14.8 white spot 4 ซี่หน้าบน ร้อยละ 11.7 บริโภคนมหวาน/เปรี้ยว ร้อยละ 16.7 บริโภคเครื่องดื่มรสหวาน 28.3 ใช้ขวดนม ร้อยละ 63.8 กินขนม ร้อยละ 69.2 ได้รับการแปรงฟันก่อนนอนจากผู้ปกครองทุกวัน 72.6 ใช้ยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ 85.4

ตอนอายุ 9-12 เดือน เด็กเคยได้รับการตรวจช่องปาก ร้อยละ 95.6 ได้รับการแนะนำการดูแลสุขภาพช่องปาก ร้อยละ 96.4 ได้รับการทาฟลูออไรด์วานิช ร้อยละ 90.4 ได้รับการฝึกแปรงฟันแบบ hand on ร้อยละ 90.7

กลุ่มเด็กเล็ก (18เดือน)		ผลสำรวจปี		
		2561	2560	2559
จำนวนจังหวัด		16	24	30
ปราศจากโรคฟันผุ		81.0	90.5	89.4
เด็กมีฟันผุเฉลี่ย(ซี่/คน)		2.5	0.10	
เด็กบริโภคนมหวาน/เปรี้ยว		16.7	-	
เด็กบริโภคนมหวาน		-	22.0	
เด็กบริโภคเครื่องดื่มรสหวาน		28.3	-	
เด็กบริโภคเครื่องดื่มรสหวานที่มีโซ่ยม			30.4	
เด็กใช้ขวดนม		63.8	63.5	
เด็กกินขนม		69.2	65.3	
เฉลี่ยจำนวนครั้งต่อวันที่เด็กกินขนม		-	0.17	
เด็กที่ได้รับการแปรงฟันก่อนนอนจากผู้ปกครองทุกวัน		72.6	69.0	
เฉลี่ยจำนวนครั้งต่อวันที่เด็กได้รับการทำความสะอาดช่องปากจากผู้ปกครอง		-	3.2	
เด็กใช้ยาสีฟันผสมฟลูออไรด์		85.4	83.7	
เด็กมี plaque 4สีหน้า		14.8	16.7	
เด็กมี White Spot 4สีหน้าบน		11.7	10.4	
ตอนอายุ 9-12 เดือน				
	เด็กได้รับการตรวจช่องปาก	95.6	92.1	
	ได้รับคำแนะนำการดูแลสุขภาพช่องปาก	96.4	91.9	
	เด็กได้รับการทาฟลูออไรด์วานิช	90.4	87.8	
	ได้รับการฝึกแปรงฟันแบบ Hand on	90.7	-	
	ได้รับบริการรักษา	-	24.2	

เด็กอายุ 3 ปีมีจังหวัดส่งข้อมูลมาภายในวันที่ 30 ธันวาคม 2561 มีจังหวัดส่งข้อมูลเข้ามาทั้งสิ้น 28 จังหวัด พบว่าปราศจากโรคฟันผุ ร้อยละ 56.0 มีฟันผุเฉลี่ย 2.5 ซี่/คน plaque ร้อยละ 21.8 white spot ร้อยละ 19.2 ฟันสะอาด ร้อยละ 85.5 น้ำนมหวาน/นมเปรี้ยวมาที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร้อยละ 9.0 น้ำขวดนมมาที่ศพด. ร้อยละ 8.3 น้ำนมมาที่ศพด. 12.6 แปรงฟันตอนเช้าก่อนมาที่ศพด.ร้อยละ 90.1

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีกิจกรรมการตรวจสุขภาพช่องปาก ร้อยละ 97.6 มีการจัดนมรสหวาน/เปรี้ยวให้แก่เด็ก ร้อยละ 5.9 มีการจัดนมรสชาติขจัดให้แก่เด็ก ร้อยละ 92.2 จัดอาหารว่างเป็นขนมให้แก่เด็ก ร้อยละ 31.0 จัดผลไม้เป็นอาหารว่างให้เด็ก 3-5 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 92.7 จัดกิจกรรมแปรงฟันหลังอาหารกลางวันทุกวันด้วยยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ ร้อยละ 96.7

กลุ่มเด็กเล็ก	ผลสำรวจปี		
	2561	2560	2559
จำนวนจังหวัด	28	30	37
เด็กปราศจากฟันผุ	56.0	67.3	45.7
เฉลี่ยฟันผุดูดอน(ซี่/คน)	2.5	3.5	
เด็กที่นำนมหวาน/นมเปรี้ยวมาที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	9.0	9.9	
เด็กที่นำขวดนมมาที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	8.3	10.0	
เด็กที่นำนมมาที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	12.6	21.1	
เด็กมีการแปรงฟันตอนเช้าก่อนมาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	90.1	93.8	
เด็กที่มีฟันสะอาด	85.5	86.4	
เด็กมี plaque ซี่ใดซี่หนึ่งใน4ซี่หน้า	21.8	-	
เด็กมี White Spot ซี่ใดซี่หนึ่ง	19.2	-	
ศูนย์เด็กเล็กมีกิจกรรมการตรวจสุขภาพช่องปาก	97.6	100	
ศูนย์เด็กเล็กมีการจัดนมรสหวาน/เปรี้ยวให้แก่เด็ก	5.9	-	
ศูนย์เด็กเล็กมีการจัดนมรสชาติขจัดให้แก่เด็ก	92.2	91.4	
ศูนย์เด็กเล็กจัดอาหารว่างเป็นขนมให้กับเด็ก	31.0	40.2	
ศูนย์เด็กเล็กที่มีการจัดผลไม้เป็นอาหารว่างให้เด็ก3-5วัน/สัปดาห์	92.7	96.7	
ศูนย์เด็กเล็กมีกิจกรรมแปรงฟันหลังอาหารกลางวันทุกวันด้วยยาสีฟันผสมฟลูออไรด์	96.7	99.0	

สรุปรายงาน นส.ณัฏฐนันท์ ศรีทอง